

Handläggare
Maria Borup
Telefon 08-508 27 353**Till**
Stadsbyggnadsnämnden

Antagande av förslag till detaljplan av del av fastigheten Sättra 2:1 i stadsdelen Sättra (tekniska anläggningar till E4 - Förbifart Stockholm)

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden antar förslaget till detaljplan.

Anette Scheibe Lorentzi

Stadsbyggnadsdirektör

Monika Joelsson

Avdelningschef

Pia Ölvebro

Enhetschef

SAMMANFATTNING

Planen syftar till att möjliggöra uppförande av en elnätstation som säkerställer behovet av elförsörjning till en framtida stadsutveckling söder om Skärholmsvägen, i enlighet med översiktsplanen. Planen syftar även till att möjliggöra uppförandet av teknikanläggningar som säkerställer behovet av drift och underhåll för trafikledstunneln Förbifart Stockholm, i enlighet med detaljplanen för Förbifart Stockholm (Dp 2009-17149). Planen säkerställer även syftet med arbetsplanen för Förbifart Stockholm (2004-20713).

Planförslaget sändes ut på samråd 2017-10-17 – 2017-11-28. Under samrådet inkom 16 yttranden. Flertalet remissinstanser tillstyrkte planförslaget men framförde synpunkter i sak, framför allt gällande framtida omvandling av Skärholmsvägen, behov av elnätstation och rening av dagvatten. Efter samrådet infördes ett område för elnätstation på plankartan och planområdets gräns flyttades söderut för att anpassas till Skärholmsvägens framtida ytbehov.

Planförslaget sändes ut på granskning 2019-11-20 – 2019-12-18. Under granskningen inkom nio yttranden. Flertalet remissinstanser tillstyrkte eller hade ingen erinran mot planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt gällande avstånd till Spårväg syd.

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Efter granskningen gjordes ändringar som innebar att planens syfte breddades till att även tillgodose intresset av stadsutveckling i området. Planen utformades med en större flexibilitet vilket bedömdes nödvändigt för att säkerställa att området söder om Skärholmsvägen kan utvecklas enligt översiktsplanens intentioner. Eftersom planens syfte breddades bedömdes ändringarna som väsentliga varför planförslaget behövde ställas ut på ny granskning, vilket skedde under perioden 2020-05-27 – 2020-06-23. Under den andra granskningen inkom åtta yttranden. Samtliga remissinstanser tillstyrkte eller hade ingen erinran mot planförslaget men framförde synpunkter i sak, framför allt gällande förseningar av planarbetet till följd av ny granskning samt tillfart till nätstation. Inkomna synpunkter föranledde inte några ändringar. Däremot bedömde kontoret att en bestämmelse om högsta nockhöjd behövde återföras på byggrätten som avses för nätstationen för att minska eventuella konsekvenser av en oreglerad byggnadshöjd.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att anta förslaget till detaljplan.

UTLÅTANDE

Syfte

Planen syftar till att möjliggöra uppförande av en elnätstation som säkerställer behovet av elförsörjning till en framtida stadsutveckling söder om Skärholmsvägen, i enlighet med översiktsplanen. Planen syftar även till att möjliggöra uppförandet av teknikanläggningar som säkerställer behovet av drift och underhåll för trafikledstunneln Förbifart Stockholm, i enlighet med detaljplanen för Förbifart Stockholm (Dp 2009-17149).

Planen säkerställer även syftet med arbetsplanen för Förbifart Stockholm (2004-20713). Antagen arbetsplan för Förbifart Stockholm redovisar vägområde för de aktuella anläggningarna samt tillfällig nyttjanderätt för genomförande av projektet. Anläggningarna ska säkerställas genom detaljplan och har placerats för att möjliggöra en framtida omvandling av Skärholmsvägen.

Bakgrund

Plandata

Planområdet är beläget söder om Sättra bollplan, cirka 500 meter från Sättra centrum och utgör del av fastigheten Sättra 2:1. Planområdet avgränsas mot Skärholmsvägen i norr, tunnelbanan i öster och naturmark i väster och söder. Hela planområdet omfattar cirka 0,4 ha.

Karta som visar planområdets ungefärliga placering utmärkt med orange ram.

Gällande detaljplan

Planområdet omfattas inte av någon detaljplan eller områdesbestämmelse då beslut om upphävande av tidigare generalplan antogs i Mark- och miljööverdomstolen den 16 december 2014 (Dnr 2011-03365). Syftet med att upphäva tidigare gällande plan var att möjliggöra antagande av arbetsplan för Förbifart Stockholm.

Pågående planering i området

Planområdet, inringat i rött, tillsammans med pågående planer i närområdet.

I Sättra centrum föreslås den befintliga centrumanläggningen rivas och ersättas av ett publikt utomhustorg, kringbyggt av fyra kvarter med ca 600 bostäder och lokaler i bottenvåningarna mot torget. Planen har varit på samråd. I Skärholmsdalen möjliggörs cirka 800 nya bostäder, ett vårdboende, verksamhetslokaler för centrumändamål och kontor samt två nya förskolor och utbyggnad

av en befintlig förskola. Planen möjliggör att Skärholmsvägen omvandlas från en trafikled till en stadsgata. Planen har varit på granskning. Projekten är en del av Fokus Skärholmen. På fastigheten Storsätra 1 pågår planarbete som syftar till att möjliggöra skoländamål. Planen har varit på samråd.

Markägoörhållanden

Fastigheten ägs av Stockholms stad och omfattas av vägområde enligt arbetsplan för projekt E4 Förbifart Stockholm.

Övergripande beslut och styrande dokument

Översiktsplan

Skärholmen med Vårberg, Bredäng och Sättra redovisas i översiktsplanen som ett fokusområde för utveckling. Planområdet är markerat som ett stadsutvecklingsområde (omvandling), med mycket stora stadsutvecklingsmöjligheter. Området kring Skärholmsvägen redovisas som ett utvecklingsbart urbant stråk, som syftar till att koppla samman stadsdelarna.

Kompletteringsbebyggelse och ändringar i trafik- och gatumiljön bidrar till levande stadsmiljöer. Översiktsplanen beskriver även en tydlig ambition att staden och regionen ska bli mer sammanhållen vilket faller väl in i föreslagen detaljplan. Förbifart Stockholm pekas ut i översiktsplanen som en av de infrastruktursatsningar som kan skapa bättre förutsättningar för arbetsplatsbalans och befolkningsutvecklingen i de södra delarna av staden.

Riksintressen

Planområdet omfattas inte av några riksintressen, strandskydd eller naturreservat/Natura 2000-områden. E4 Förbifart Stockholm är av riksintresse för kommunikation.

Fokus Skärholmen

I december 2015 beslutade stadsbyggnadsnämnden att påbörja arbetet med Fokus Skärholmen. Fokus Skärholmen syftar till en utveckling av stadsdelarna Skärholmen, Sättra, Bredäng och Vårberg. Satsningen är förvaltningsövergripande och avsikten är att tillföra området minst 4000 bostäder och förbättrade stadskvaliteter.

Arbetsplan Förbifart Stockholm

Arbetsplan, 2014-20713, för väg E4 Förbifart Stockholm vann laga kraft den 15 maj 2014. I och med detta upphävdes den generalplan som tidigare gällde för området. I arbetsplanen anges delar av planområdet som område för väganläggning. Trafikverket har genom tillägg till fastställd arbetsplan, daterad 11 mars 2019, gjort ändringar av vägområdet. Anledningen till ändringarna är att det inom ramen för detaljplanearbetet har uppmärksamats att mark

behöver reserveras för det kommande infrastrukturprojektet Spårväg syd. Det aktuella tillägget till arbetsplanen består i att viss mark avstås och viss mark tillkommer. I och med tillägget kommer arbetsplan och aktuell detaljplan att stämma överens.

Nuvarande förhållanden

Natur

Planområdet utgörs av en grusad yta och naturmark med gräs och sly samt träd, i huvudsak gran och björk. Delar av grusytan och naturmarken har använts under en längre tid som dumpningsplats för både trädgårds- och byggavfall. I sydost finns områdets högsta punkt, +46 m, i form av en bergskulle. Från höjden sluttar marken ned mot mitten av området, som har lägsta punkt på drygt +36 m. Söder- och västerut omgärdas planområdet av berg och naturmark. Infarten från Skärholmsvägen är också grusad.

Trafik

Planområdet angörs via Skärholmsvägen. Tunnelbanan går intill planområdet.

Hydrologiska förhållanden

Planområdet ingår i sekundär skyddszon för Östra Mälarens vattenskyddsområde, för vilket särskilda skyddsföreskrifter gäller. I föreskrifterna regleras bland annat hantering av spillvatten, dagvatten och mark- och anläggningsarbeten. Planområdet är beläget inom avrinningsområdet för ytvattenförekomsten Mälaren - Fiskarfjärden (SE657865-161900), för vilken miljö kvalitetsnormer ska uppnås.

Dagvatten

Planområdet ligger inom stadens duplicerade dagvattennät. Planområdets högsta punkt är belägen i sydöstra hörnet av planområdet och dagvattnet sprider sig därför i nordvästlig riktning. Avrinningsvägar inom planområdet följer befintliga marknivåer. Det finns i dagsläget inga befintliga dagvattenledningar i direkt anslutning till området. Från planområdet går dagvattnet i Skärholmsvägens södra dike och vidare till dagvattennätet vid korsningen Björksätravägen / Skärholmsvägen, varifrån det transporteras till Skärholmsbäcken och vidare till Mälaren-Fiskarfjärden.

Planförslaget

Planen möjliggör uppförandet av en nätstation som säkerställer behovet av elförsörjning till en framtida stadsutveckling söder om Skärholmsvägen, i enlighet med översiktsplanen. Nätstationen förser även Trafikverkets anläggningar med el. Planen möjliggör även uppförandet av anläggningar som säkerställer behovet av drift och underhåll för trafikledstunneln Förbifart Stockholm. Dessa anläggningar utgörs av en station för vatten och avlopp som ska omhänderta tunnel-, spol- och släckvatten från förbifartens tunnlar, samt en mottagningsstation för distribution av el, tele och kommunikation.

Ny bebyggelse

Byggnaderna placeras för att inte försvåra vidare bebyggelseutveckling söder om Skärholmsvägen eller utbyggnad av Spårväg syd. Tillräckligt avstånd mellan planområdet och Skärholmsvägen har säkerställts.

Nätstation

Nätstationen placeras i ett strategiskt läge väster om VA-stationen, så att konflikter med ledningar från VA-stationen undviks. Byggrätten är generös för att kapaciteten ska kunna utökas när stadsutvecklingen i närområdet kommit längre.

VA-station

Förbifart Stockholms vatten- och avloppssystem tar hand om både tunnelavloppsvatten och inläckande grundvatten, så kallat dränvatten. Vidare ska tunnelsystemet försörjas med släckvatten för brandbekämpning. Tunnelavloppsvattnet kan bestå av utsläpp vid eventuella fordonsolyckor, förorenat släckvatten, vatten från golvbrunnar i driftutrymmet, smutsvatten från tunneltvätt samt dagvatten från tunnelmynningar. För att ta hand om tunnelavloppsvattnet leds det till VA-stationen, där det behandlas före utsläpp till recipient. VA-stationen är cirka 20 m bred och 50 m lång och består av två våningar med cirka 7 m höjd vardera. Den ena våningen är belägen under mark.

Mottagningsstationen

Mottagningsstationen kommer att försörja Förbifart Stockholms tunnlar med el och kommunikation. Stationen är på ytan cirka 12 m bred och 14 m lång. Byggnaden har två våningar om cirka 3,5 m var, varav ena våningen är belägen under mark.

Illustration som visar exempel på hur VA-stationen och mottagarstationen kan gestaltas. (ON Arkitekter)

Omgivande kvartersmark

De hårdgjorda ytorna anläggs på den östra sidan av teknikanläggningen, mot spårområdet. Det bidrar till att det västra området kan anpassas till naturmarken och hållas fri från transporter. Marken höjdsätts så att avrinning av dagvatten, vid extrema regn, leds norrut mot befintligt dike vid Skärholmsvägen.

I södra delen av planområdet kommer delar av berget tas bort för att inrymma anläggningarna och transportvägen till mottagningsstationen. En bergskärning öster om mottagningsstationen, där transportvägen ansluter, utförs cirka 15 m från byggnaden. Söder om mottagningsstationen utförs en bergsskärning cirka 3 m från byggnaden. Båda bergsskärningarna kommer att ha en lutning på 5:1.

Planerad placering av byggnader och körbana (Situationsplan, ON Arkitekter).

För att säkerställa att marknivåerna på kvartersmarken närmast naturmarken söder om planområdet inte påverkas, avgränsas ett område på plankartan med en bestämmelse som reglerar att markens höjd inte får ändras. Inom planområdet, på kvartersmarken närmast bergsskärningarna, ska stängsel finnas som förhindrar

fallolyckor. I övrigt ska omgivande kvartersmark i möjligaste mån bevaras som naturmark.

Gator och trafik

Planområdet ligger cirka 17 m från Skärholmsvägen. Avståndet är satt för att möjliggöra utvecklingen av Skärholmsvägen till stadsgata och ge plats för Spårväg syd. Fastigheten kommer fortsättningsvis ha infart via Skärholmsvägen och kan ligga kvar även om en dragning av Spårväg syd förläggs längs Skärholmsvägen. Åtkomst till nätstationen är i framtiden tänkt att ske från gång- och cykelbanan som planeras söder om Skärholmsvägen.

Teknisk försörjning

För rening och fördröjning av dagvatten föreslås sedumtak för VA-stationen samt permeabel beläggning på körytan och ett makadamfyllt underjordiskt magasin under delar av körytan.

Gestaltungsprinciper

VA- och mottagningsstationen ingår tillsammans med en serie andra teknikbyggnader i projektet Förbifart Stockholm. De tydliggör en omfattande struktur, som till stora delar är dold under ytan, genom sitt gemensamma uttryck och formspråk. Enhetligheten länkar samman Förbifartens utspridda byggnader och ger dem en sammanhållen identitet. Förbifartens byggnader utförs med platta tak och byggnadshöjden regleras i detta fall till + 44,5 meter ovan nollplanet, vilket motsvarar cirka 7 meters höjd räknat från den hårdgjorda ytan mot spårområdet. På VA-stationen föreslås sedumtak för att bidra till dagvattenhanteringen och för att anpassa den till omgivande naturmark. Även färgsättningen för byggnaderna anpassas för att anknyta till naturen.

Illustration på VA-stationens sedd från Skärholmsvägen (ON Arkitekter)

Planförslagets konsekvenser

En växande stad

Bostadsförsörjning

Förslaget anpassas för en framtida stadsutveckling med bostäder på södra sidan om Skärholmsvägen samt en omvandling av Skärholmsvägen till ett urbant stråk inklusive Spårväg syd. Anläggningen i sig medför inga restriktioner för kommande bebyggelse genom att orsaka buller, lukt eller risk. Placeringen innebär samtidigt att buller från tunnelbanan reduceras västerut. Den nätstation som planeras inom detaljplaneområdet ska även försörja kommande bebyggelse söder om Skärholmsvägen.

En sammanhängande stad

Trafik och mobilitet

Ett genomförande av planen är viktig för färdigställandet av Förbifart Stockholm. Förbifart Stockholm pekas ut i översiktsplanen som en av de infrastruktursatsningar som kan skapa bättre förutsättningar för arbetsplatsbalans och befolkningsutveckling i de södra delarna av staden. Förslagets placering har anpassats för en framtida omvandling av Skärholmsvägen där cykel- och gångtrafik prioriteras.

God offentlig miljö

Arkitektur och gestaltning

Anläggningens placering och färgsättning har anpassats för att inte bli alltför framträdande mot Skärholmsvägen. Marken väster om anläggningarna föreslås anpassas i nivå till befintlig terräng och får inte hårdgöras.

En klimatsmart och tålig stad

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Dagvatten från planområdet fördröjs och tas om hand inom fastigheten. Byggaktören får inte genom val av byggnadsmaterial förorena dagvattnet med tungmetaller eller andra miljögifter. För rening och fördröjning av dagvatten ska VA-stationens tak vara växtbeklätt. Marken öster om teknikanläggningarna ska utföras med genomsläppligt material, exempelvis permeabel asfalt. Marken därunder ska vara tillgänglig för hantering av dagvatten, exempelvis genom makadamfyllda underjordiska magasin.

Placeringen av teknikanläggningarna innebär att buller från tunnelbanan reduceras mot väster. Hårdgjorda ytor för transporter anläggs på marken som vetter mot spårområdet. Det bidrar till att det västra området kan anpassas till naturmarken. Marken höjdsätts

så att avrinningen av dagvatten, vid extrema regn, leds norrut mot befintligt dike vid Skärholmsvägen.

De tekniska anläggningarna kommer inte att ge upphov till lukt, buller eller andra hälsorisker vilket möjliggör bostadsbebyggelse i anslutning till planområdet.

Teknisk försörjning

Nätstationen ska förse VA-stationen och mottagningsstationen med så kallad bruksel. Nätstationen ska även säkerställa elförsörjningen för planerad stadsutveckling söder om Skärholmsvägen.

Planprocess

Process

Planarbetet har genomförts med standardförfarande.

Planförslaget sändes ut på samråd 2017-10-17 – 2017-11-28. Under samrådet inkom 16 yttranden. Flertalet remissinstanser tillstyrkte planförslaget men framförde synpunkter i sak, framför allt vad gäller framtida omvandling av Skärholmsvägen, behov av elnätsstation och rening av dagvatten. Inga privatpersoner framförde synpunkter. Med anledning av de synpunkter som framfördes under samrådet studerades följande frågor vidare inför granskning: Behov av elnätsstation, byggnadernas anpassning till framtida omvandling av Skärholmsvägen samt byggnadernas anpassning till omkringliggande naturmark och berg.

Planförslaget sändes ut på granskning 2019-11-20 – 2019-12-18. Under granskningen inkom nio yttranden. Flertalet remissinstanser tillstyrkte eller hade ingen erinran mot planförslaget men framförde synpunkter i sak, framför allt gällande avstånd till Spårväg syd samt egenskapsbestämmelser inom E-området för nätstationen. Under perioden påbörjade Trafikverket markförberedande åtgärder vilket innefattade bland annat sprängningsarbeten i södra delen av planområdet. Inkomna synpunkter föranledde mindre revideringar av planhandlingarna. I plankartan reviderades bland annat plangränsen i söder för att inkludera och överensstämja med de sprängningsarbeten som utförts av Trafikverket.

Efter granskningen gjordes ändringar som innebar att planens syfte breddades till att även tillgodose intresset av stadsutveckling i området. Planen utformades även med en större flexibilitet vilket bedömdes nödvändigt för att säkerställa att området söder om Skärholmsvägen kan utvecklas enligt översiktsplanens intentioner.

Eftersom planens syfte breddades bedömdes ändringarna som väsentliga varför planförslaget behövde ställas ut på ny granskning, vilket skedde under perioden 2020-05-27 – 2020-06-23. Under den andra granskningen inkom åtta yttranden. Samtliga remissinstanser tillstyrkte eller hade ingen erinran mot planförslaget men framförde synpunkter i sak, framför allt gällande förseningar av planarbetet till följd av ny granskning samt tillfart till nätstation. Inkomna synpunkter föranledde inte några ändringar. Däremot bedömde kontoret att en bestämmelse om högsta nockhöjd behövde återföras på byggrätten som avses för nätstationen för att minska eventuella konsekvenser av en oreglerad byggnadshöjd.

Samlade synpunkter

Synpunkter under samråds- och granskningstid har hanterats löpande under processen. Majoriteten av de synpunkter som inkommit handlar om framtida omvandling av Skärholmsvägen och behov av elnätsstation. Placering av huskropparna har flyttats söderut för anpassning till Skärholmsvägens omvandling med Spårväg syd. Därutöver har etablering av en elnätstation nordväst om VA-stationen möjliggjorts.

Tidigare ställningstaganden i ärendet

Ärendet behandlades i stadsbyggnadsnämnden 2016-10-13 vid beslut om planstart. Nämnden beslutade om planstart i enlighet med stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras. Länsstyrelsen delar kontorets bedömning. Underlag till undersökningen om betydande miljöpåverkan har inhämtats från Stadsmuseet, miljöförvaltningen och Storstockholms brandförsvär.

Planavtal

Planavtal har tecknats med Trafikverket för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättande av detaljplanen.

STADSBYGGNADSKONTORETS SAMMANVÄGDA STÄLLNINGSTAGANDE

Stadsbyggnadskontoret konstaterar att planförslaget är en viktig förutsättning för såväl projekt Förbifart Stockholm, utvecklingen av Skärholmsvägen till ett urbant stråk och möjligheten att utveckla området söder om Skärholmsvägen enligt översiktsplanens intentioner.

En tydlig intressekonflikt har identifierats mellan anläggningarnas placering och omvandlingen av Skärholmsvägen, inklusive Spårväg syd, till ett urbant stråk. Avstämningar med representanter för närliggande projekt har gjorts under planarbetet, i syfte att minimera anläggningarnas påverkan på utvecklingen av kommande bostadsbebyggelse söder om Skärholmsvägen, omvandlingen av Skärholmsvägen och planerad dragning av Spårväg syd.

Gestaltningen är väl genomarbetad enligt Trafikverkets koncept för teknikbyggnader tillhörande Förbifart Stockholm. Placeringen av teknikbyggnaderna innebär att buller från tunnelbanan reduceras västerut vilket är en fördel vid kommande stadsutveckling söder om Skärholmsvägen. Stadsbyggnadskontoret bedömer att planförslaget innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att anta förslaget till detaljplan.

SLUT